בס"ד " וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה' " (בראשית כו' יב) עלון מס 189

ויזרע יצחק

שנה ד'

פרשת "וירא"	יוצא לאור ע"י מדרשת	
הפטרה: "ואשה אחת"	"ויזרע יצחק"	
טו' חשון תשע"ב	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	

	י"ם	ת"א	חיפה
כניסה	16:06	16:21	16:11
יציאה	17:20	17:22	17:20
ר"ת	17:50	17:58	17:56

הגיגים לפרשת השבוע

"ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך" (בראשית יז' ג)

שואל ה"**אור החיים**" הקדוש, מדוע פונה אברהם אל שלשת המלאכים ומזמין אותם אליו בלשון יחיד כמזמין רק את אחד מהם, ולא פונה אליהם בלשון רבים ובכך ידעו שמזמין את שלשתם יחד? מתרץ ה"**אור החיים**" שאברהם הרגיש שלשנים מן המלאכים כבר היתה כוונה להיכנס אליו, כפי שמבאר רש"י על הפסוק: "והנה שלשה אנשים" שהיו המלאכים בעלי תפקידים שונים: אחד בא לבשר לשרה שתלד בן, השני בא כדי להפוך את סדום, והשלישי בא לרפא את אברהם. אם כך, המלאך שבא לרפאותו והשני שבא לבשר את שרה היו שלוחים אליו ובמילא התכוונו להיכנס אליו, מה שאינו נכון בנוגע למלאך השלישי, הלוא הוא גבריאל, שבא כדי להפוך את סדום, כך שלא היתה לו שייכות אצל אברהם, ולא חייב היה להיכנס אליו, אליו פונה אברהם ומבקש ממנו "אל נא תעבור מעל עבדך" שיכנס אליו יחד עם שני חבריו המלאכים האחרים.

"יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם" (בראשית יז' ד)

אברהם מארח את המלאכים בצורה נדיבה ביותר ובשפע רב עד שאמרו חז"ל שאברהם שוחט לכבודם שלושה פרים על מנת להאכילם שלוש לשונות בחרדל (בבא מציעא פז) ואילו כאשר מגיע הדבר למים, נוהג אברהם בקמצנות ואומר: "יוקח נא מעט מים" הכיצד? **רבי ישראל מסלנט** מסביר זאת על פי מה שאמרו חז"ל: ש"יוקח נא" הכוונה היא על ידי שליח, (בבא מציעא פו.) ולא על ידי אברהם אבינו, בזה מלמד אותנו אברהם שאין לעשות חסדים על חשבון מישהו אחר, השליח, ולכן אמר: "מעט מים" רמז להם שיסתפקו במועט.

"ויאמרו כן תעשה כאשר דברת" (בראשית יז' ה)

לפי העניין היו צריכים המלאכים לומר לאברהם: "כן נעשה", כאשר הכוונה היא לרחיצת הרגלים ולסעודת הלב בפת לחם. אם כך, מדוע אמרו המלאכים: "כן תעשה"? ה"**תוספת ברכה**" מפרש את דיוק הלשון "כן תעשה", על פי המבואר בגמרא: "צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה" (ב"מ פז.) ומשום כך חששו המלאכים שמא יוסיף להביא עוד מיני מזון רבים, כאשר באמת כן היה, שהביא חמאה בשר ועוד דברים, והמלאכים לא רצו להטריח את אברהם מפני חולשתו מן המילה, לכן אמרו לו: "כן תעשה כאשר דברת", שמוסב על "ואקחה פת לחם", ולא עוד.

"ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי" (בראשית כב' ז)

לפי הכתוב פונה יצחק אל אברהם אביו ואומר לו "אבי" בלבד ושותק, מסביר ה"**כלי יקר**" שלפי השתלשלות הדברים הבין כבר יצחק שאברהם אביו מתכוון להעלותו לעולה, וחשב בלבו כיצד זה אברהם אינו מרחם עליו "כרחם אב על בנים"? ואיך נהפך לו אברהם לאכזר? וזאת משום שיצחק עדיין לא ידע שאברהם מקיים בזה את רצון הבורא, לכן יצחק עורך לאברהם מבחן וקורא לו "אבי", בכך הוא מנסה אותו, האם אברהם יענה לו, ובכך יתברר שעדיין קבוע בלב אברהם שהוא אביו או אם לא יענה לו הרי זאת משום שכבר אברהם הסיח את יצחק מלבו כאילו אינו בנו, ובזה ידע יצחק מי הוא הנשחט. וכאשר ענה לו אברהם ואמר: "הנני בני" הבין יצחק שעדיין געגועיו של אברהם עליו ומשום כך המשיך ושאל: "איה השה לעולה"? ותשובת אברהם היתה: "א-לקים יראה לו השה לעולה בני" כלומר, לא אני בחרתי בזה אלא א-לקים, ואני ואתה, שנינו, חייבים בכבודו ולכן נאמר כעת: "וילכו שניהם יחדיו" שהלכו יחד בכוונה אחת שלא כפי שעד עכשיו הלכו בדעות חלוקות.

אין לעיין בעלון בשעת התפלה

נא לשמור על קדושת הגליון

"נר ה' נשמת אדם" העלון השבועי מוקדש לע"נ:

עמרם בן שבת בר איזיה ז"ל נלב"ע יט' אדר א' תשע"א

אברהם בן חמו בר סימונה ז"ל נלב"ע ה' טבת תשע"א שמעון בן חמו בר מסעודה ז"ל נלב"ע ד' שבט תשע"א

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

יצחק בנימין בר שורין ז"ל נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

ת.נ.צ.ב.ה

העלון ניתן להורדה באתרים הבאים: ladaat.net/gilionot.php alonolam.com

"וְקָחוּ נָא מְעַט מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם" (בראשית יח' ד)

"ורחצו רגליכם" כסבור שהם ערביים שמשתחוים לאבק רגליהם והקפיד שלא להכניס עבודת אלילים לביתו, אבל לוט שלא הקפיד, הקדים לינה לרחיצה, שנאמר "ולינו ורחצו רגליכם" (רש"י)

ונשאלת השאלה, הלא לוט תלמידו של אברהם היה ומדוע לא הקפיד אף הוא שירחצו את רגליהם בטרם יכנסו לביתו? **החתם סופר** מבאר שלוט לא חשש, כמו אברהם, שמא משתחווים הם לאבק רגליהם, וזאת משום שהוא ידע שהאורחים שהגיעו אליו היו קודם אצל אברהם אבינו, ומהיכרותו את אברהם אבינו ואת אורחותיו ידע שאורחים המגיעים אל אברהם חייבים לסעוד אצלו, וכל מי שסועד אצל אברהם אבינו יוצא משם כשהוא מכיר את הבורא, ולכן אין כבר חשש שמא משתחווים הם לאבק רגליהם ומשום כך לא הקפיד על הרחיצה.

"וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם" (בראשית יח' ז)

מדוע רץ אברהם בעצמו אל הבקר, הלוא יכול היה אברהם לשלוח אל הבקר את אחד מאנשיו, שהרי בביתו של אברהם היו שמנה עשר ושלש מאות איש חניכיו ילידי ביתו? **רבנו בחיי** מבאר שאברהם לא רצה לשלוח שום אחד מאנשיו, אלא דווקא הוא בעצמו ובכבודו יצא במרוצה לכבודם של האנשים, אף על פי שהיה זקן וחלוש לאחר מצות המילה, ודבר זה הוא ללא ספק עדות לזריזותו של אברהם ומעלתו ומצביע על נדיבות לבו.

"כִּי מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ אֶת הַמָּקוֹם" (בראשית יט' יג)

שואל **הרמב"ן**, מדוע הקב"ה מעניש את אנשי סדום בעונש הקשה הזה, הלוא יודעים אנו שהיו עוד אומות שאנשיהם היו רעים וחטאים מאד ובכל זאת לא נענשו כפי שנענשו אנשי סדום, שהפך הקב"ה את ארצם? מתרץ **הרמב"ן** שעונשם של אנשי סדום היה קשה כל כך משום מעלת ארץ ישראל, כי היא נחלת ה' ואינה סובלת אנשי תועבות, וכפי שהזהיר הקב"ה שהארץ אשר תקיא כל גוי שיעברו על העריות לכן הקדימה הארץ והקיאה את אנשי סדום שהיו רעים לשמים ורעים לבריות, והכל הוא משום כבודה של ארץ ישראל שהיא היכל ה'.

"וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה" (בראשית כב' ז)

מדוע ממתין יצחק עם השאלה "איה השה לעולה?" רק אחרי שלושה ימים מעת שיצאו לדרך, הלא שאלה זו מתבקשת כבר בעת היציאה לדרך שהרי הולכים הם שלושה ימים ללא ה"שה לעולה"? **רבי יחזקאל אברמסקי** לומד מכך דרך ארץ שכאשר אנו מעוניינים לדעת דבר מה מאדם אחר ורוצים לוודא שאכן נקבל את התשובה האמיתית עלינו להקפיד ולוודא שאנו נמצאים לבד ושאין מי שמאזין לנו, היות שאפשר שבגלל זה שיש מי שמאזין לא נקבל את התשובה האמיתית. שהרי בוודאי שאלה זו של "איה השה לעולה" לא התחדשה אצל יצחק בשלב זה, הלא שלושה ימים שהם כבר הולכים ללא השה לעולה, אם כך, מדוע הוא מתמהמה כל כך בשאלתו? אלא שכל עוד שהם היו בחברתם של אליעזר וישמעאל, הבין יצחק שעל שאלה זו לא יוכל אברהם להשיבו תשובה אמיתית בנוכחותם. לכן המתין עד היום השלישי, לאחר שאמר אברהם לאליעזר ולישמעאל "שבו לכם פה עם החמור" ונאמר אחר כך "וילכו שניהם יחדיו", רק אז העז יצחק לשאול "איה השה לעולה".

"וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו" (בראשית כב' יג)

יש מפרשים שאברהם ראה "איל אחַר" במשמעות של "איל אחֵר", אך עולה השאלה מדוע נאמר "אחַר" הלא היה רק איל אחד ולא היה שם עוד איל? ראיתי מביאים בשם **רבי שמשון מאסטרפולי** שמפרש את הפסוק: "וישא אברהם את עיניו וירא" שאברהם "ראה" ברוח קדשו, "והנה איל", שמלבד האיל שלפניו יש עוד, "אחֵר", כלומר בעל חיים אחֵר ש"נאחז בסבך" אשר יסבך את ישראל, והכוונה היא לעגל שיעשו בני ישראל במדבר, ודבר זה רמוז במילה "סבך", שהרי האותיות הבאות אחרי האותיות ס'ב'ך' הם האותיות ע'ג'ל', וזוהי כוונת הכתוב: "אחר נאחז בסבך" כלומר ה"עגל" שמרומז באותיות שבאות לאחר האותיות של המילה "סבך". ואם נחלק את האותיות של המילה "סבך" לשניים נקבל את המילה "איל" (חצי מהערך של האות "ס" זה "ל", חצי מהערך של האות "ב" זה "א" וחצי מהערך של האות "כ" זה "י"). לכן נאמר: "ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה" שלפי פירושו של רש"י הכוונה היא: "ה' יראה עקידה זו לסלוח לישראל בכל שנה ולהצילם מן הפורענות, כדי שיאמר היום הזה בכל הדורות הבאים, "בהר ה' יראה" אפרו של יצחק צבור ועומד לכפרה". יוצא שבזכות עקידת יצחק מתבטל הקטרוג של חטא העגל.

"עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יְרֵא אֱ–לֹקִים אָתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ מִמֶּנִּי" (בראשית כב' יב)

מדוע לא מוסיף ואומר הכתוב: "אשר אהבת" כפי שמופיע בתחילת הפרק: "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת" (בראשית כב' ב)? מסביר ה"**משך חכמה**" שההבדל הוא שאת הפסוק בו נאמר: "אשר אהבת" אומר הקב"ה לאברהם, ואילו את הפסוק בו לא נאמר: "אשר אהבת" נאמר לאברהם על ידי המלאך. ולמלאכי השרת אין ידיעה על מחשבות שבלבו של האדם כמו שנאמר: "כי אתה לבדך בוחן כליות ולב" (מלכים א ח' לט), ואהבה היא אחת מכוחות הנפש הנסתרים מהנבראים זולת הבורא יתברך לכן רק הוא יכול לומר מתוך ידיעה "אשר אהבת".

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מוצ"ש 20:30 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב

הזכויות אינן שמורות. הפצה, לזיכוי הרבים, מותרת בכל דרך. "ואהבת לרעך כמוך"– סיימת לקרא, נא העבר לחברך.

אין לגעת בעלון בשעת התפלה

נא לגעת רק בשוליים